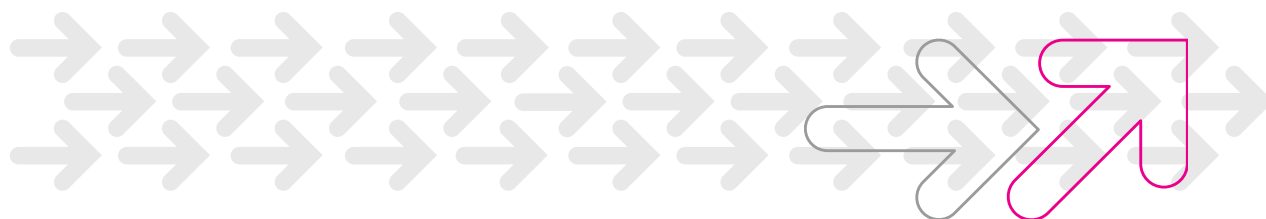

Nota de premsa

Ivàlua i Fundació Bofill

14 de desembre de 2020

El treball en xarxa sostingut entre centres educatius té un impacte positiu en el desenvolupament professional dels docents i en els resultats de l'alumnat

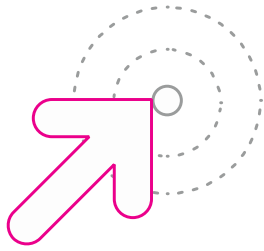
Especialment a partir del quart any, milloren els resultats en matemàtiques i llengua i les competències interpersonals

L'alumnat desavantajat es veu beneficiat de les aliances que promouen intervencions curriculars profundes, com l'increment del nombre d'hores lectives i el treball socioemocional

Les aliances entre escoles d'una mateixa etapa educativa, aquelles on l'administració pública n'és un soci actiu i aquelles que ofereixen temps i espais per a la formació del professorat són les més efectives

En el marc del projecte **Què funciona en educació?**, l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua) i la Fundació Bofill presenten un informe que revisa els resultats de gairebé un centenar d'estudis que analitzen de forma rigorosa l'impacte del treball en xarxa entre centres educatius en els aprenentatges de l'alumnat i en les competències del professorat.

El proper 15 de desembre, en un webinar que tindrà lloc a les 18h, es presentaran els resultats d'aquesta revisió —la més extensa sobre el tema feta fins ara— i es debatran les implicacions d'aquests resultats per a una política d'apoderament dels centres educatius i del seu professorat.

EL CONTEXT

El treball en xarxa entre centres educatius, una oportunitat de millora del sistema

Catalunya té una àmplia i consolidada cultura de col·laboració entre centres educatius. En els darrers anys, a més, hem viscut una autèntica **eclosió del treball en xarxa entre centres educatius**, amb l'extensió o consolidació d'experiències com la Xarxa de Competències Bàsiques, les xarxes d'Escola Nova 21, les Xarxes per al Canvi, les Xarxes Territorials de Transformació Educativa, les xarxes 0-16 d'àmbit municipal...

Així, **administracions públiques i centres educatius estan apostant pel treball en xarxa com una estratègia per apoderar els propis centres i els seus professionals, i també per impulsar canvis en el sistema educatiu**: les xarxes faciliten la circulació de coneixement i l'aprenentatge entre iguals, són entorns adequats per fer front a situacions complexes i per abordar reptes de sistema (com ho és la innovació), i permeten compartir recursos que ajudin a donar resposta a aquests reptes.

L'impuls d'una política de treball en xarxa per al conjunt del sistema suposaria una forta inversió per part de l'administració. Així, en un escenari en què es volgués garantir que tots els centres de Catalunya formessin part de xarxes de treball col·laboratiu per a la millora educativa, preveient la dedicació d'una dotació docent per cada xarxa, i mitja dotació per cada centre, caldria fer front a una inversió anual de 76,1 M€. Ara per ara, tot i que de manera desigual, l'administració ja està promovent el treball en xarxa entre centres educatius; i, malgrat això, **no sabem fins a quin punt les xarxes existents estan generant un impacte real** en el funcionament dels centres educatius, en les pràctiques educatives que s'hi duen a terme o en les competències dels docents. Tampoc sabem en quina mesura estan representant una millora de les oportunitats educatives de l'alumnat. I, per tant, desconeguem fins a quin punt els recursos destinats a les xarxes de centres estan sent una inversió eficient.

Per altra banda, el disseny de les xarxes entre centres educatius **no ha tingut en compte evidències robustes sobre quins elements són els que les fan efectives**. A la pràctica, les xarxes existents varien enormement en els seus objectius, en el nombre i tipus de centres i actors que en formen part, en les activitats que desenvolupen i en l'acompanyament institucional amb què compten. A més, l'aprofitament de tot allò que ofereix potencialment

el treball en xarxa als centres educatius i als seus professionals no està exempt de reptes, com la inestabilitat dels equips i la manca de temps dins la jornada laboral dels docents per dedicar a l'aprenentatge, al propi treball en xarxa o al desenvolupament d'accions de millora.

Per poder fer de les xarxes un veritable instrument de millora del sistema educatiu i d'apoderament dels centres i els seus docents, és necessari disposar d'evidències rigoroses sobre quines modalitats de xarxes funcionen millor i quines condicions requereixen per al seu bon funcionament.

L'INFORME

Xarxes entre escoles per a la millora educativa. Quines pràctiques són les més efectives?

Amb l'objectiu d'informar el debat sobre com enfortir els centres educatius i apoderar el professorat a partir del treball en xarxa, l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua) i la Fundació Bofill han promogut un informe que revisa els resultats de **gairebé un centenar d'estudis** que analitzen de forma rigorosa l'**impacte del treball en xarxa** entre centres educatius en els **aprenentatges de l'alumnat** i en les **competències del professorat**.

Les principals conclusions i recomanacions d'aquest informe són:

Són efectives les xarxes entre centres educatius?

- ✓ Les evidències indiquen que, en general, el treball en xarxa té un **impacte positiu en els resultats d'aprenentatge** de l'alumnat de totes les etapes educatives.
- ✓ Aquest impacte positiu s'identifica sobretot en l'avaluació de les **competències matemàtiques i lingüístiques**.

- ✓ Les xarxes tenen impacte també en el desenvolupament de **competències socio-afectives, interpersonals i la millora en adquisició de valors** vinculats a la diversitat i inclusió, encara que aquests aspectes has estat escassament mesurats.
- ✓ Aquests impactes positius també s'observen en el cas de xarxes que busquen millorar els resultats dels **alumnes de grups vulnerables**.
- ✓ El treball en xarxa contribueix també a la **millora de les pràctiques docents del professorat** i al seu desenvolupament professional.
- ✓ Quant a les **pràctiques del professorat**, l'evidència és insuficient en relació amb l'efecte de les xarxes sobre aquesta. Encara així, destaquem l'impacte de les xarxes en l'aprenentatge professional. Encara que no s'aporten dades de grandària de l'efecte, a causa de la dificultat mesurar aquesta dimensió, es constata que, en totes les xarxes, el professorat participant percep millores en el seu aprenentatge professional, les seves competències docents i la satisfacció general.

Com són les xarxes més efectives?

Les evidències indiquen que les xarxes més efectives són:

- Aquelles que tenen uns **objectius específics**, delimitats i concrets.
- Aquelles **que porten en funcionament més de dos anys**, especialment a partir del tercer o quart any.
- Les aliances que associen **centres que obtenen millors i pitjors resultats en avaluacions i proves de competències**, que alhora solen tenir també un perfil social també desigual.
- Les xarxes que agrupen escoles de la **mateixa etapa educativa** (per exemple, només de primària, o només de secundària). En canvi, les aliances entre escoles d'etapes educatives diferents són les que tenen un menor impacte.

Ni la grandària, ni l'escala ni l'abast geogràfic de les xarxes tenen relació amb l'impacte que generen en docents o alumnat.

Les xarxes que agrupen escoles poden tenir diversos objectius i nodrir-se de diferents activitats. En aquest sentit, les evidències assenyalen que:

- Les xarxes que impliquen intervencions a **nivell curricular** (augmentar la jornada escolar, augmentar el nivell d'expectatives acadèmiques, treballar valors i competències socials) es mostren més efectives, i ho són particularment en la millora dels resultats d'**alumnat vulnerable**.
- El **desenvolupament professional** conjunt entre els centres participants és una de les intervencions clau de les xarxes més efectives.

Recomanacions

- Potenciar aquells elements de les xarxes que les evidències assenyalen com a claus per als seus resultats, com l'aliança entre **escoles del mateix nivell educatiu** i la **definició d'objectius clars i específics**.
- Promoure aliances **entre centres i administracions públiques**, on aquestes últimes siguin un soci actiu.
- Garantir la **provisió de programes de desenvolupament professional de qualitat per al personal implicat a les xarxes** dins la seva jornada laboral. L'evidència indica que la formació i l'aprenentatge professional del professorat són els vehicles de consolidació i funcionament de les xarxes.
- Preveure **accions d'orientació, assessorament i intercanvi per acompanyar** els processos de canvi a les escoles que formen part de la xarxa per assolir els objectius de millora establerts.
- Garantir que l'adhesió a les xarxes ve acompanyada de **temps suficient** per als professionals dels centres educatius per a poder implementar les intervencions planificades i **sostenir el funcionament de les xarxes** durant un període mig-llarg de temps per poder veure'n els resultats.
- Fer una **avaluació** rigorosa de l'impacte de les xarxes una vegada hagin passat **com a mínim 2 anys** des de la seva posada en marxa.

L'ACTE

Escoles que fan xarxa: com impacten en els aprenentatges de l'alumnat?

Els resultats ampliats de l'estudi d'evidències internacionals s'exposaran al webinar «**Escoles que fan xarxa: com impacten en els aprenentatges de l'alumnat?**», al qual podeu accedir a través d'aquest enllaç: <https://bit.ly/webinar-escoles-xarxa>

La presentació de l'estudi anirà a càrrec de la seva autora, **Georgeta Ion**, professora i investigadora de la Universitat Autònoma de Barcelona. **Francesc Martín**, membre de l'equip impulsor de la Xarxa d'Escoles Públiques Inquietes del Garraf, llegirà aquestes evidències a la llum de la realitat educativa a Catalunya i exposarà les conclusions d'un seminari en què una vintena de persones expertes en la temàtica van analitzar i debatre aquests resultats.

L'acte comptarà també amb una taula rodona amb la presència de **Rosa Artigal**, directora de l'Àrea d'Acció Educativa del Consorci d'Educació de Barcelona, i de **Jesús Moral**, subdirector general d'Innovació i Formació del Departament d'Educació.

En el debat es plantejaran preguntes clau al voltant del treball en xarxa entre centres educatius:

- Són les xarxes una eina útil per apoderar centres educatius i professorat?
- El treball en xarxa s'acaba traduint en una millora de les competències dels docents i de millors resultats de l'alumnat?
- Com són les xarxes que aconsegueixen un major impacte?
- I, a partir d'aquí, quines polítiques públiques necessitem per disposar d'un model de treball en xarxa sostenible i efectiu?

Webinar

Projecte: Què funciona en educació?

Webinar: Escoles que fan xarxa: com impacten en els aprenentatges de l'alumnat?

Data: Dimarts 15 de desembre de 2020, 18h – 19:30h

Accés: <https://bit.ly/webinar-escoles-xarxa>

Programa del webinar

- Benvinguda: **Miquel Àngel Alegre**, cap de projectes de la Fundació Bofill, i **Jordi Sanz**, analista d'ÍvÀlua.
- Presentació de l'informe **Xarxes entre escoles per a la millora educativa. Quines pràctiques són les més efectives?**, a càrrec de **Georgeta Ion**, professora i investigadora de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Aterratge de les evidències al context català, a càrrec de **Francesc Martín**, Director de l'Escola Sant Jordi (Vilanova i la Geltrú) i membre de l'equip impulsor de la Xarxa d'Escoles Públiques Inquietes del Garraf.
- Debat amb la participació dels ponents anteriors, de **Rosa Artigal**, directora de l'Àrea d'Acció Educativa del Consorci d'Educació de Barcelona, i de **Jesús Moral**, subdirector general d'Innovació i Formació del Departament d'Educació.

Inscripcions i programa

<https://fundaciobofill.cat/agenda/xarxa-alumnat>

Participació a Twitter

[#EduEvidències](#) [@ivalua_cat](#) [@FundacioBofill](#)

El projecte

El projecte **Què funciona en educació?**, promogut per Ivàlua i la Fundació Bofill, té per objectiu revisar les evidències generades per la recerca rigorosa al voltant de les polítiques i els programes que milloren els aprenentatges, per tal d'informar el disseny de les polítiques educatives.

- En primer lloc, recollir evidències del que funciona en alguns àmbits clau de la **política educativa**; per a fer-ho, es publiquen revisions anuals de l'evidència al voltant de quatre temes clau.
- En segon lloc, informar les polítiques educatives; es programen un cicle de **seminaris** amb actors responsables del disseny d'intervencions, per contextualitzar les troballes i debatre al voltant de les seves implicacions en el context català.
- Finalment, el projecte vol estendre a la **comunitat educativa** la necessitat de fonamentar les pràctiques i les polítiques en l'evidència ja existent sobre el que funciona, així com promoure la incorporació d'aquests aprenentatges en les estratègies dels actors.

Més informació del projecte:

<https://ivalua.cat/ca/projecte-tematic/educacio/que-funciona-en-educacio>

<https://fundaciobofill.cat/que-funciona-en-educacio-evidencies-la-millora-educativa>

Els organitzadors

L'**Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques, Ivàlua**, és un consorci participat per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra. La missió d'Ivàlua és promoure l'avaluació de polítiques públiques a Catalunya, com a eina de millora de l'acció de govern i de rendiment de comptes democràtic.

En el marc d'aquesta missió, Ivàlua té entre les seves finalitats la col·laboració amb les administracions públiques i entitats de caràcter social per a desenvolupar activitats d'**avaluació**, per **promoure l'ús efectiu dels resultats de l'avaluació** per part de les autoritats competents i per fer **difusió dels resultats** de l'avaluació al conjunt de la societat.

La **Fundació Bofill** és una fundació cultural privada creada l'any 1969. Des d'aleshores, les actuacions que duu a terme promouen el coneixement de la societat catalana, el debat de les noves idees i propostes per avançar cap a una major justícia social, i l'actuació de persones i col·lectius diversos que també busquin la transformació i el canvi social. Des de l'any 2009, la Fundació Bofill centra el conjunt de la seva activitat com a un *Think-and-Do tank* al voltant de l'educació i el seu context social, **impulsen iniciatives, recerques i debats per transformar l'educació a Catalunya**.

Dades de contacte

Contacte per concertar entrevistes o demanar materials complementaris:

Jordi Sanz – 676 72 05 19 – jordi.sanz@ivalua.cat

Jordi Miras – 678 43 98 39 – jordi.miras@ivalua.cat

Fundació Bofill:

Miquel Àngel Alegre – 620 91 85 77 – malegre@fbofill.cat

Materials complementaris

Programa: <https://fundaciobofill.cat/agenda/xarxa-alumnat>

Web Ivàlua: ivalua.cat

Web Fundació Bofill: fundaciobofill.cat

Presentació en directe

Enllaç al webinar: <https://bit.ly/webinar-escoles-xarxa>

Seguiment a Twitter: [#EduEvidències](https://twitter.com/EduEvidencies)

Annex

Característiques de l'estudi

Informe: Xarxes entre escoles per a la millora educativa. Quines pràctiques són les més efectives?

Autors: **Georgeta Ion**, professora i investigadora de la Universitat Autònoma de Barcelona i **Chris Brown**, professor i investigador de la Durham University de Regne Unit.

Sobre l'estudi

- ✓ Aquesta revisió està integrada per gairebé un centenar d'estudis sobre l'impacte del treball en xarxa entre centres educatius (inclosos 4 anàlisis sistemàtiques i 6 estudis primaris de tipus experimental). La mostra de centres analitzats en els estudis empírics supera les 2.000 escoles.

Xarxes de centres educatius: de què parlem?

- ✓ En funció dels objectius que es persegueixen, es poden sistematitzar les següents categories de xarxes que s'han inclòs en aquesta revisió:
  - Xarxes que contribueixen a **facilitar la mobilització i difusió del coneixement professional**. Mitjançant aquestes es promou l'intercanvi d'experiències professionals, la col·laboració i el desenvolupament de pràctiques conjuntes entre diferents centres.
  - Xarxes que faciliten **compartir recursos humans o materials** per a dur a terme projectes comuns, la qual cosa contribueix a reduir possibles iniquitats en la distribució de recursos i superar dificultats momentànies.
  - Xarxes que promouen un **tractament complet i holístic dels grups vulnerables**, contribuint d'aquesta manera a facilitar la inclusió i l'equitat educativa.

- Xarxes que tenen l'objectiu de **millorar els resultats educatius** de l'alumnat en termes de les seves competències cognitives, socio-afectives o el seu comportament en diversos contextos, especialment en contextos vulnerables.
  - Xarxes que es conformen en funció de diferents criteris, per exemple, per **etapa educativa** (primària, secundària, etc.) o en funció dels **resultats acadèmics** de l'alumnat (xarxes entre centres d'alt rendiment i de baix rendiment, etc.) o que es formen entre centres localitzats en diferents **àrees geogràfiques**.
- ✓ Els **estudis** inclosos en la revisió fan referència bàsicament a les xarxes escolars **formalitzades**, les quals es recullen sota diversos conceptes:
- **Federacions:** són xarxes escolars que reuneixen més de dos centres, en les quals algunes disposen d'una estructura de gestió especialment creada per a donar resposta a l'objectiu plantejat per la xarxa.
  - **Col·laboracions:** són agrupacions que reuneixen més de dos centres i que desenvolupen activitats específiques conjuntament sense necessàriament disposar d'estructures comunes.
  - **Xarxes associatives i aliances:** agrupacions que reuneixen més de dues escoles i que poden incloure altres agents externs (ONG, associacions, famílies, etc.).